

in naam van de Koning

vonnis

RECHTBANK GELDERLAND

Civiel recht
Kantonrechter

Zittingsplaats Arnhem

Zaaknummer: 10527709 \ CV EXPL 23-3651

Vonnis van 29 november 2023

in de zaak van

[REDACTED]
te [REDACTED],
eisende partij,
hierna te noemen: [REDACTED]
gemachtigde: mr. M. van Wijk-van den Berg,

tegen

[REDACTED] B.V.,
te [REDACTED],
gedaagde partij,
hierna te noemen: [REDACTED]
gemachtigde: mr. J.J. Wolleswinkel.

1. De procedure

1.1. Het verloop van de procedure blijkt uit:
- het tussenvonnis van 26 juli 2023;
- de brief van 15 augustus 2023 van de gemachtigde van [REDACTED] met productie 4.

1.2. De mondelinge behandeling heeft plaatsgehad op 7 november 2023, waarbij gemachtigden van partijen pleitaantekeningen hebben overgelegd.

1.3. Ten slotte is vonnis bepaald.

2. De feiten

2.1. Op 15 juni 2018 treedt [REDACTED] voor bepaalde tijd in dienst bij [REDACTED] in de functie van chauffeur voor 40 uur per week. Op 15 januari 2020 wordt de arbeidsovereenkomst omgezet naar een arbeidsovereenkomst voor onbepaalde tijd. Op de overeenkomst is de cao beroepsgoederenvervoer (hierna: cao) van toepassing. In de laatste arbeidsovereenkomst is in artikel 20 het volgende opgenomen:

"De werknemer is verplicht om op verzoek van de werkgever periodiek her- en bijscholingscursussen te volgen. Deze verplichting bestaat ook, indien de cursus wordt gegeven buiten de reguliere werktijden. De werkgever zal de hieruit voortvloeiende kosten betreffende lesgeld, voorgeschreven

lesmateriaal, reiskosten en examengelden door de werkgever worden gedragen. Het volgen van cursussen en opleidingen kan nimmer recht geven op betaling van overuren.
Indien de werknemer het dienstverband beëindigt zal de werknemer de kosten hiervan gedeeltelijk terug betalen.
Te weten bij het beëindigen van het dienstverband binnen 1 jaar na beëindigen van de cursus/opleiding 100% binnen 2 jaar na beëindigen van de cursus 66 % en binnen 3 jaar na beëindigen van de cursus/opleiding 33%”

In de toepasselijke cao is onder meer het volgende opgenomen:

“Artikel 43

Scholing algemeen

Ingeval scholing anders dan bedoeld in artikel 44 wordt gevolgd in opdracht van de werkgever en/of op grond van een aan de functie verbonden wettelijke verplichting, dienen aan de werknemer de cursuskosten, het examengeld en de reiskosten (volgens de in dat jaar geldende fiscale maximum netto kilometervergoeding) te worden vergoed. Voorts zal de werkgever de cursustijd, die overdag wordt gevolgd op de doordeweekse dagen, vergoeden. Deze uren tellen niet mee bij de bepaling van het aantal overuren.”

2.2. Op 6 maart 2023 stuurt de gemachtigde van [redacted] een aangetekende brief naar [redacted] met daarin het volgende:

“De heer [redacted] is van 15 juni 2018 t/m 28 februari 2023 hij u in dienst geweest als Chauffeur. Op het dienstverband is de cao voor het Beroepsgoederenvervoer van toepassing verklaard. Tijdens zijn dienstverband heeft de heer [redacted] op UW initiatief c.q. in uw opdracht het C rijbewijs en later ook het CE rijbewijs gehaald met als doel dat de heer [redacted] zodra hij het rijbewijs CE had gehaald, ook op een vrachtwagen voor u zou kunnen gaan rijden. Bij aanvang van de rijopleidingen heeft u met de heer [redacted] geen concrete afspraken gemaakt over de kosten van die opleidingen en de bijkomende kosten. In ieder geval heeft u hem v66r aanvang van de opleidingen niet duidelijk aangegeven welke kosten (concrete bedragen) voor zijn rekening zouden komen als hij zelf binnen x maanden na het volgen van de opleidingen op eigen initiatief uit dienst zou treden.

Laat onverlet dat u de heer [redacted] (of liever gezegd zijn nieuwe werkgever [redacted] B.V.), nadat hij u kenbaar had gemaakt per 1 maart 2023 een andere baan te hebben gevonden, op 7 februari 2023 een factuur heeft gepresenteerd (factuurnummer 20231241) ter zake allerlei kosten die verband houden met het behalen van het rijbewijs C en CE. Waarschijnlijk op grond van artikel 20 van de arbeidsovereenkomst. (...) Ten onrechte (...) Op de tweede plaats is het studiekostenbeding zoals opgenomen in artikel 20 van de arbeidsovereenkomst onvoldoende concreet. Op grond van vaste jurisprudentie (meer in het bijzonder het arrest van de Hoge Raad van 10 juni 1983, NJ 1983 / 796 Muller / Van Opzeeland) dient een studiekostenbeding aan een aantal voorwaarden te voldoen. Een van de voorwaarden die de Hoge Raad noemt is de verplichting voor de werkgever om, ‘v66r aanvang van de studie, de (zo ernstige) consequenties van de terugbetalingsverplichting duidelijk en concreet aan de werknemer uiteen te zetten’. Juist dat heeft u nagelaten. Immers, in het studiekostenbeding in de arbeidsovereenkomst van de heer [redacted] wordt weliswaar aangegeven welke kostenposten er mogelijk in rekening gebracht kunnen worden, maar de heer [redacted] wordt daarin niet concreet aangegeven welke exacte bedragen hij geacht wordt terug te betalen als,.. Reeds om die reden kan op grond van dit studiekostenbeding niet de kosten van het rijbewijs C en CE / de factuur van 7 februari 2023 op de heer [redacted] worden verhaald.

Zijn betaling aan u is mijns inziens dan ook onverschuldigd gedaan en u bent gehouden hem

het geld dat hij u heeft betaald terzake de studiekosten terug te betalen conform artikel 6:203 lid 2 BW.

Op de derde plaats had u ook op grond van de toepasselijke (standaard) cao de studiekosten van de heer [redacted] voor uw rekening moeten nemen. Op de eerste plaats omdat de 'studie' in uw opdracht is gevolgd en op grond van artikel 43 cao blijven de kosten van scholing die in opdracht van de werkgever wordt gevolgd, voor rekening van de werkgever."

3. Het geschil

3.1. [redacted] heeft gevorderd bij vonnis, voor zover mogelijk uitvoerbaar bij voorraad:

A. voor recht te verklaren:

primair: dat het overeengekomen studiekostenbeding zoals opgenomen in artikel 20 van de arbeidsovereenkomst, op basis waarvan [redacted] betaling van de studiekosten van [redacted] heeft gevorderd en verkregen, nietig is;

subsidiair: dat [redacted] de factuur van 7 februari 2023 onverschuldigd heeft betaald;

en [redacted] te veroordelen:

B. tot (terug)betaling van een bedrag van € 8.702,77 ten titel van onverschuldigd betaalde studiekosten;

C. tot betaling van de wettelijke rente van het onder b gevorderde bedrag van 6 maart 2023 tot aan de dag van volledige voldoening;

D. tot vergoeding van de buitengerechtelijke kosten ex artikel 6:96 lid 2 sub c Burgerlijk Wetboek (hierna: BW) conform het rapport BGK-integraal;

E. in de proceskosten

F. in de nakosten van € 124,00, te vermeerderen, indien betekening van het vonnis heeft plaatsgevonden, met de exploitkosten van de betekening.

3.2. [redacted] heeft aan zijn vordering ten grondslag gelegd, kort en zakelijk weergegeven en zover hier van belang, dat het studiekostenbeding in de arbeidsovereenkomst niet rechtsgeldig is en dat [redacted] een bedrag van € 8.702,77 onverschuldigd aan [redacted] heeft voldaan. Het beding voldoet niet aan de in de wet en jurisprudentie genoemde vereisten, aldus [redacted]. Hij heeft zijn vordering uit handen moeten geven, reden waarom hij ook aanspraak maakt op de buitengerechtelijke kosten en de wettelijke rente.

3.3. [redacted] heeft de vorderingen gemotiveerd weersproken. Op dit verweer wordt hierna, voor zover van belang, ingegaan.

4. De beoordeling

4.1. Niet in geschil is dat partijen een arbeidsovereenkomst zijn aangegaan, waarin in artikel 20 een beding voor opleidingen en cursussen is opgenomen. Het geschil tussen partijen spitst zich toe op de vraag of het studiekostenbeding van toepassing is en of de kosten van een opleiding op basis daarvan bij [redacted] in rekening kunnen worden gebracht.

Nietigheid studiekostenbeding

4.2. Volgens [REDACTED] is het studiekostenbeding in de arbeidsovereenkomst nietig.

4.3. De kantonrechter stelt in dit kader allereerst vast dat in lid 1 van artikel 7:611a Burgerlijk Wetboek (hierna: BW) is bepaald dat de werkgever de werknemer in staat stelt scholing te volgen die noodzakelijk is voor de uitoefening van zijn functie. In lid 2 van voormeld artikel is vervolgens bepaald dat wanneer een werkgever op grond van een collectieve arbeidsovereenkomst verplicht is zijn werknemers scholing te verstrekken om het werk waarvoor zij zijn aangenomen uit te voeren, de scholing kosteloos wordt aangeboden. In lid 4 van voormeld artikel is vervolgens bepaald dat een beding, waarbij de kosten van scholing als bedoeld in lid 2 worden verhaald op of verrekend met geldelijke inkomsten uit hoofde van de dienstbetrekking van de werknemer, nietig is.

4.4. Naar het oordeel van de kantonrechter behoort de opleiding tot vrachtwagenchauffeur (vrachtwagen rijbewijs C en CE) niet tot scholing die noodzakelijk is voor de uitoefening van de functie van [REDACTED]. Immers, [REDACTED] heeft niet (gemotiveerd) betwist dat hij bij [REDACTED] in dienst is getreden in de functie van chauffeur voor pakketdiensten. Daarvoor was, zoals terecht door [REDACTED] aangevoerd, het behalen van een vrachtwagen rijbewijs C en CE niet noodzakelijk.

4.5. Omdat de opleiding die [REDACTED] gevolgd heeft niet noodzakelijk was voor de uitoefening van zijn functie, valt deze opleiding – in tegenstelling tot wat hij lijkt te betogen – niet onder de verplichte scholing als bedoeld in artikel 7:611a lid 2 BW, zodat van nietigheid ex artikel 7:611a lid 4 BW geen sprake is.

Vergoeding studiekosten

4.6. Nu, zoals hiervoor reeds is overwogen, vast staat dat de scholing niet verplicht was, stond het partijen vrij een studiekostenbeding overeen te komen.

4.7. De kantonrechter dient vervolgens te beoordelen of het studiekostenbeding, zoals opgenomen in de arbeidsovereenkomst, voldoet aan de daaraan gestelde (wettelijke) eisen, omdat [REDACTED] gesteld heeft dat dat niet het geval is. Volgens hem is de regeling in strijd met de vereisten van de Hoge Raad, zoals geformuleerd in het arrest Muller/ Van Opzeeland (ECLI:NL:PHR:1983:AC2816) en is ook het ook niet duidelijk geformuleerd. [REDACTED] heeft dit gemotiveerd weersproken.

4.8. In voornoemd arrest heeft de Hoge Raad een aantal voorwaarden gesteld aan de rechtsgeldigheid van een terugbetalingsverplichting voor loon over de periode waarin een opleiding is gevolgd. Volgens vaste rechtspraak kunnen deze door de Hoge Raad geformuleerde criteria, in tegenstelling tot wat [REDACTED] lijkt te betogen, ook worden toegepast op bedingen die betrekking hebben op terugbetaling van de aan een opleiding verbonden kosten die door de werkgever zijn betaald. Daarvan is in het onderhavige geval sprake.

4.9. Vervolgens moet worden geoordeeld hoe het studiekostenbeding moet worden uitgelegd in combinatie met de cao, aangezien partijen het daar niet over eens zijn. Het gaat

daarbij om de uitleg van artikel 20 van de arbeidsovereenkomst in combinatie met artikel 43 van de cao.

4.10. De kantonrechter stelt voorop dat volgens vaste rechtspraak van de Hoge Raad (HR 13 maart 1981, NJ 1981, 635 Haviltex) het bij de uitleg van een overeenkomst niet alleen aankomt op een taalkundige uitleg van de bewoordingen van de overeenkomst, maar ook op de bedoeling van partijen ten tijde van het aangaan van de overeenkomst en op hetgeen zij onder de omstandigheden redelijkerwijs van elkaar konden en mochten verwachten. Daarbij spelen ook de maatstaven van redelijkheid en billijkheid een rol (HR 1 oktober 2004, NJ 2005, 499, TCM/Gesink). Daarbij komt het niet aan op een grammaticale uitleg van de tekst van de betrokken bepaling, maar op het vaststellen van de betekenis die naar objectieve maatstaven volgt uit de bewoordingen van de overeenkomst, waarbij, naast de taalkundige betekenis, ook acht dient te worden geslagen op de kenbare ratio, strekking en systematiek van de regeling waartoe de bepaling behoort, en op de aannemelijkheid van de rechtsgevolgen waartoe verschillende, op zichzelf mogelijke, tekstinterpretaties zouden leiden (HR 9 april 2004, JAR 2004, 83 DSM/Fox). Tegen deze achtergrond overweegt de kantonrechter als volgt.

4.11. Niet gesteld of gebleken is dat partijen bij aanvang van het dienstverband overleg hebben gehad over het beding. Gelet op de betekenis van het studiekostenbeding in de arbeidsverhouding, dient voor de uitleg ervan aansluiting te worden gezocht bij de objectief taalkundige betekenis van de bewoordingen van dat beding, dat op initiatief en in de bewoordingen van [redacted] in de arbeidsovereenkomst met [redacted] is opgenomen. Het had, gelet op het voorgaande, op de weg van [redacted] gelegen om het duidelijk te formuleren. Weliswaar is [redacted], toen hij zijn wens om de opleiding te gaan volgen kenbaar maakte, mondeling geattendeerd op het beding (dat niet op deze situatie van toepassing was), maar er zijn geen duidelijke afspraken gemaakt en op schrift gesteld. Naar het oordeel van de kantonrechter ziet de onderhavige situatie, in tegenstelling tot hetgeen [redacted] lijkt te betogen, niet op artikel 20 van de arbeidsovereenkomst. Immers, het studiekostenbeding zegt enkel iets over de verplichte periodieke her- en bijscholingsverplichtingen en niet over andere cursussen en/of opleidingen, waarvan hier sprake is. Dat de cursus, zoals [redacted] aanvoert, enkel [redacted] ten goede kwam, is niet aannemelijk: zij wilde hem immers inzetten op ritten op de vrachtwagen naar Italië, waarvan zij zou profiteren. [redacted] komt, gelet op al het voorgaande en nu zij niet heeft voldaan aan de vereisten, geen beroep toe op het beding. Dat [redacted] de toepasselijkheid daarvan heeft erkend en het bedrag aan [redacted] heeft voldaan, doet daar niet aan af. [redacted] wist immers niet wat zijn rechten en plichten waren in deze. Ook van ongerechtvaardigde verrijking is naar het oordeel van de kantonrechter, mede gelet op hetgeen hiervoor reeds is overwogen, geen sprake. [redacted] heeft als goed werkgever geïnvesteerd in de ontwikkeling van haar werknemer. Dat deze vlak na het behalen van zijn rijvaardigheidsbewijs opzegde, is onaangenaam voor [redacted], maar ze had deze gevolgen kunnen voorkomen door duidelijkheid te scheppen.

4.12. Nu aan [redacted] geen beroep toekomt op het studiekostenbeding heeft [redacted] de studiekosten onverschuldigd aan [redacted] betaald. Dit betekent dat de subsidiaire verklaring voor recht wordt toegewezen en dat [redacted] het bedrag van € 8.702,77, mede gelet op het bepaalde in artikel 6:203 lid 1 en 2 BW en nu [redacted] dit bedrag zonder rechtsgrond aan [redacted] heeft voldaan, aan hem dient terug te betalen. De kantonrechter

wijst dit bedrag dan ook toe. Nu geen separaat verweer is gevoerd tegen de wettelijke rente en de ingangsdatum daarvan wijst de kantonrechter ook dit deel van de vordering toe.

Buitengerechtelijke kosten

4.13. [redacted] heeft voorts een vergoeding aan buitengerechtelijke kosten conform het rapport BGK-Integraal gevorderd.

Aangezien [redacted] niet is overgegaan tot terugbetaling van het door [redacted] betaalde bedrag aan studiekosten, heeft hij zijn vordering terecht uit handen gegeven. Gelet op de tussen partijen gevoerde correspondentie is voldoende aannemelijk dat [redacted] buitengerechtelijke werkzaamheden heeft verricht dan wel heeft laten verrichten en dat hiervoor kosten zijn gemaakt. De hoogte van het bedrag aan buitengerechtelijke incassokosten wordt, gelet op de hoogte van de vordering en de tarieven die zijn weergegeven in het Besluit vergoeding voor buitengerechtelijke incassokosten, bepaald op € 980,27. Hoewel niet direct van toepassing, geldt dat deze tarieven geacht worden redelijk te zijn. De kantonrechter ziet geen aanleiding om van bedoelde tarieven af te wijken. Dit bedrag wordt dan ook toegewezen.

4.14. [redacted] is de partij die ongelijk krijg. Zij zal daarom in de proceskosten worden veroordeeld. Tot aan dit vonnis worden de proceskosten aan de zijde van [redacted] als volgt vastgesteld:

- kosten van de dagvaarding	€	129,14	
- griffierecht	€	244,00	
- salaris gemachtigde	€	660,00	(2,00 punten × € 330,00)
Totaal	€	1.033,14	

4.15. De gevorderde nakosten worden toegewezen tot een bedrag van € 124,00, te vermeerderen, indien betekening van het vonnis heeft plaatsgevonden, met de exploitkosten van betekening van het vonnis.

5. De beslissing

De kantonrechter

5.1. **verklaart** voor recht dat [redacted] de factuur van 7 februari 2023 onverschuldigd heeft betaald;

5.2. **veroordeelt** [redacted] om aan [redacted] te betalen een bedrag van € 9.683,04 (€ 8.702,77 aan hoofdsom en € 980,27 aan buitengerechtelijke kosten), te vermeerderen met de wettelijke rente als bedoeld in artikel 6:119 BW over € 8.702,77, met ingang van 6 maart 2023 tot de dag van volledige betaling;

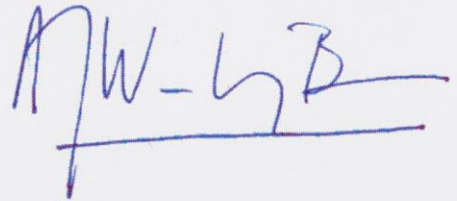
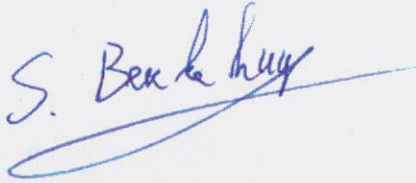
5.3. **veroordeelt** [redacted] in de proceskosten, aan de zijde van [redacted] tot dit vonnis vastgesteld op € 1.033,14;

5.4. **veroordeelt** [redacted] in de na dit vonnis ontstane kosten, begroot op € 124,00 aan salaris gemachtigde, te vermeerderen, indien betekening van het vonnis heeft plaatsgevonden, met de exploitkosten van betekening van het vonnis;

5.5. **verklaart** dit vonnis uitvoerbaar bij voorraad;

5.6. **wijst** het meer of anders gevorderde af.

Dit vonnis is gewezen door mr. A.J. Weerkamp - Beens en in het openbaar uitgesproken op 29 november 2023.

GROSSE

Uitgegeven voor eerste grosse aan de eisende partij.

De griffier van de rechtbank.

Datum: 29 november 2023

